

ΚΑΜΙΝΙΚΙΑ ΘΥΜΙΣΕΣ ΠΟΥ ΑΝΑΒΟΣΒΗΝΟΥΝ

11ο Δημοτικό Σχολείο Σερρών

Καμινίκια
...θύμισες που αργοσβήνουν

Σχ. Έτος 2005-2006

11ο Δημοτικό Σχολείο Σερρών

Ομάδα Εργασίας τάξη ΣΤ'

Συντονιστής Προγράμματος

Ξίφτος Στέφανος

Συμμετέχοντες δάσκαλοι

Καραγκιόζογλου Παρασκευή
Χομόνδοσλη Ζαφειρούλα

Ο Δ/ντής

Τσικρικώνης Κων/νος

Η ονομασία Καμενίκαια, για πρώτη φορά απαντάται σε έγγραφο που υπογράφει ο αυτοκράτορας Μιχαήλ ο Θ' τον Μάρτιο του 1304. Με το αυτοκρατορικό αυτό έγγραφο ρυθμίζονται οι υποθέσεις ενός μικρού μοναστηριού, που ήταν αφιερωμένο στο όνομα του αγίου και θαυματουργού Νικολάου και βρισκόταν στο λόφο με την τουρκική του ονομασία του “Μπεσίκ-τεπέ”.

Ζευγάρι στα Καμινίκια στα 1895

Το μοναστήρι αυτό κτίστηκε στα χρόνια των Παλαιολόγων από ένα γόνο της επιφανούς οικογένειας των Μελισσηνών, από τον ιερομόναχο Θεοδόσιο τον Μελισσηνό. Όμως γιατί το μοναστήρι αυτό ονομαζόταν της Καμενικαίας. Ετυμολογικά η ονομασία αυτή προέρχεται από την ελληνική λέξη “καμμένος”, γιατί στον τόπο αυτό λειτουργούσαν καμίνια, με καύσιμη ύλη το κάρβουνο που αφθονούσε στην περιοχή, για την παραγωγή διαφόρων χρηστικών αντικειμένων ή και μετάλλων. Οι πρώτοι κάτοικοι της περιοχής της Καμενίκαιας ήταν άνθρωποι πάμπτωχοι οι οποίοι εργάζονταν στα κτήματα και στις άλλες εργασίες του μοναστηριού και συντηρούνταν από την αμοιβή τους για τις υπηρεσίες τις οποίες προσέφεραν.

Με τη κατάληψη των Σερρών από τους Τούρκους, πολλοί έποικοι κατοίκησαν την πόλη δημιουργώντας είκοσι τέσσερις συνοικίες. Στους πρόποδες της χριστιανικής συνοικίας των Καμενικαίων δημιουργήθηκαν δύο μεγάλα τζαμιά. Το πρώτο από τα δύο τζαμιά είναι του Κοτζά-Μουσταφά Πασά που χτίστηκε το 1519 και σώζεται ακόμη, ενώ το δεύτερο που σήμερα δεν υπάρχει, ήταν χτισμένο εκεί που ήταν το κέντρο ο “Πλάτανος”.

Κοτζά –Μουσταφά Πασά τζαμί

Η συνοίκηση των χριστιανών με τους Τούρκους, προφανώς δυσκόλεψε την καθημερινή ζωή των κατοίκων της συνοικίας αλλά δεν ανέστειλε και τις δραστηριότητές της, η δε ονομασία της συνοικίας από τους Τούρκους ως Ντιουλγκέρ μαχαλεσί, δηλαδή συνοικία των ανθρώπων που ασχολούνται με την ξυλεία, είτε σαν επεξεργαστές είτε σαν έμποροι, μας δίνει μια ένδειξη της κύριας ασχολίας των κατοίκων της. Πράγματι γνωρίζουμε ότι οι χριστιανοί κάτοικοι της Καμενίκαιας, εργάζονταν στα αρχοντόσπιτα της πόλης των Σερρών, τροφοδοτώντας τα με ξυλεία και κάρβουνο, καθώς και με διάφορα γεωργικά προϊόντα.

Τα χρόνια πέρασαν και οι υποδουλωμένοι Έλληνες ονειρεύονταν συνέχεια την μονάκριβη τη λευτεριά που αργούσε ακόμα. Ο Μακεδονικός αγώνας, οι Βαλκανικοί πόλεμοι, ο Α' παγκόσμιος πόλεμος, η Μικρασιατική καταστροφή με τους χιλιάδες πρόσφυγες και ο Β' παγκόσμιος πόλεμος πρόσθεσαν μόνο δυστυχία στην γειτονιά μας. Πολλοί ήταν οι πρόσφυγες από τις αξέχαστες πατρίδες που εγκαταστάθηκαν στη γειτονιά μας. Μια γειτονιά που μπορεί οι άνθρωποι να ήταν μεροκαματιάρηδες αλλά η αξιοπρέπειά τους περίσσευε. Με πολύ μόχθο και υπομονή έχτισαν τα σπίτια τους, όργωσαν τα χωράφια τους, δούλεψαν στα καπνομάγαζα,

Καπνομάγαζο στις Σέρρες

στα λατομεία, στα μαγαζιά τους και κοιτάζαν τη ζωή κατάματα. Μια ζωή γεμάτη πόνο δυστυχία και μόχθο καθημερινό, αλλά που κατά έναν περίεργο τρόπο τους άφησε τέτοια σημάδια ανεξίτηλα, που ακόμα και σήμερα στη δύση της ζωής τους, με νοσταλγία τη θυμούνται.

Εμείς τα εγγόνια τους θέλοντας να κρατήσουμε όσο είναι δυνατό μέσα στην ψυχή μας και στο μυαλό μας τις αφηγήσεις αυτές, που με την μορφή παραμυθιού πέρασαν σ' εμάς αποφασίσαμε να τις καταγράψουμε, για να τις αφηγηθούμε και εμείς στα παιδιά μας, πιστεύοντας ότι έτσι διαιωνίζουμε την παράδοση και παράγουμε πολιτισμό. Ας δούμε όμως πως περιγράφουν οι παππούδες μας και οι γονείς μας την ζωή τους. Πως δηλαδή ήταν τα παιδικά τους χρόνια, ποια ήταν τα παιχνίδια τους, πως περνούσαν στις γιορτές, ποια ήταν τα ήθη και τα έθιμα τα οποία με θρησκευτική ευλάβεια τηρούσαν, πώς ήταν τα μαθητικά τους χρόνια, ποιες ήταν οι ασχολίες τους, πώς διασκεδάζαν.

Πως περνούσαμε τον ελεύθερο χρόνο μας

“ Η γιαγιά του μπαμπά μου είχε πέντε γιους που πολεμούσαν στην Αλβανία το 1940. Τα βράδια όλες αυτές που είχαν τα παιδιά τους στον πόλεμο μαζεύονταν σ' ένα σπίτι. Εκεί δίπλα στη ξυλόσομπα θυμόντουσαν τις διάφορες χαρές που είχαν ζήσει με τα παιδιά τους και πήγαινα στην εικόνα της Παναγίας με δάκρυα να προσευχηθούν για τα παιδιά τους. Επίσης τους έπλεκαν κάλτσες και πουλόβερ για να προστατευτούν από το κρύο. Αλλά και τον καιρό πριν ή και μετά τον πόλεμο, μετά την εργασία στα χωράφια, πήγαιναν το βράδυ σε σπίτια. Εκεί έλεγαν ιστορίες, ανέκδοτα, αινίγματα, περνούσαν τον καπνό σε κλωστές, καθάριζαν το καλαμπόκι. Άλλες φορές ξυπνούσαν νωρίς το πρωί και ζύμωναν το ψωμί ή έπλεναν τα ρούχα. Τα καλοκαίρια καθόντουσαν σε μικρά σκαμνάκια στα πεζοδρόμια και έλεγαν τα προβλήματά τους, ενώ τα παιδιά έπαιζαν τριγύρω.” (Μαριάνθη Μαλιώκα)

“Κάποτε ρώτησα τη γιαγιά μου τι έκανε ο κόσμος παλιά όταν δεν υπήρχε η τηλεόραση στο σπίτι. Εκείνη μου απάντησε πως ο κόσμος ήταν πιο ευτυχισμένος επειδή μαζεύονταν όλοι μαζί και διασκεδάζαν. Το απόγευμα μόλις τελείωναν τις δουλειές οι γυναίκες, συγκεντρώνονταν σε κάποιο σπίτι αν ήταν χειμώνας, ή σε κάποια αυλή αν ήταν καλοκαίρι και κεντούσαν καρέδες και τραπέζομάντηλα για την προίκα των κοριτσιών, ενώ έλεγαν και τα νέα της ημέρας: ποιος παντρεύτηκε, ποια χώρισε, συνταγές για γλυκά και φαγητά. Στο διάστημα αυτό οι άνδρες πήγαινα στο καφενείο και περνούσαν την ώρα τους πίνοντας καφεδάκι ή παίζοντας τάβλι ή χαρτιά.” (ΙΚΙΟΥΖΗ ΜΑΡΙΑ)

“Παλιά ο κόσμος όπως και σήμερα περνούσε τον ελεύθερο χρόνο του με διάφορες ασχολίες. Οι γυναίκες συναντιόταν σε κάποιο σπίτι. Εκεί έραβαν ή κεντούσανε. Επίσης συναγωνίζονταν για το ποια θα κάνει το περισσότερο κέντημα. Κάποιες φορές πήγαιναν σε κάποιο ζαχαροπλαστείο. Άλλες φορές ακούγανε ραδιόφωνο και άλλες κάνανε νυχτέρι. Το νυχτέρι τελείωνε στις 12 το βράδυ. Εκεί κάνανε τα ίδια πράγματα με το απόγευμα. Οι περισσότεροι άνδρες πήγαιναν στα καφενεία.” (ΕΛΠΙΔΑ ΒΟΥΝΖΟΥΛΑΚΗ)

Καφενείο της εποχής εκείνης

Ο τρόπος με τον οποίο περνούσε ο κόσμος τα παλιά τα χρόνια τον ελεύθερο χρόνο του, δεν έμοιαζε καθόλου με τον σημερινό. Μαζεύονταν πάντα σε κάποιο σπίτι και έκαναν τα γνωστά νυχτέρια, (παρακάθ) στα ποντιακά και (σόμπορο) στην γλώσσα των ντόπιων. Οι γυναίκες ετοίμαζαν τις τοπικές φορεσιές και την προίκα των

Αργαλειός και υφαντό χαλί

κοριτσιών. Δηλαδή έγενεθαι το μαλλί με τη ρόκα και μετά στον αργαλειό ύφαιναν διάφορα υφαντά. Κεντούσαν, έπλεκαν και τραγουδούσαν διάφορα τραγούδια της εποχής τους. Τρώγανε ξηρούς καρπούς και ξερά φρούτα που είχαν αποξηράνει από το καλοκαίρι. Οι άνδρες στο καφενείο έπαιζαν χαρτιά, τάβλι, έπιναν ούζο ή κρασί και κουβέντιαζαν για τις δουλειές τους. Τα μεγαλύτερα παιδιά αφού τελείωναν τα μαθήματά τους, βοηθούσαν τους μεγαλύτερους στις διάφορες δουλειές. Τα μικρά παιδιά αλλά και τα μεγαλύτερα άκουγαν ιστορίες και παραμύθια από τις γιαγιάδες, γύρω από την ξυλόσομπα. Βέβαια όλα αυτά γίνονταν περισσότερο τον χειμώνα όταν οι δουλειές ήταν πολύ λιγότερες από τις άλλες εποχές του χρόνου. (Γεωργιάδου Μ.)

Μια ιδιαίτερα κοπιαστική εργασία για τις γυναίκες της εποχής εκείνης ήταν το ζύμωμα του ψωμιού. Από πολύ νωρίς το πρωί η νοικοκυρά έβαζε το αλεύρι το νερό και το προζύμι μέσα στην ξύλινη σκάφη και άρχιζε το ζύμωμα. Μία ηλικιωμένη κυρία μας ανέφερε, ότι το ζύμωμα δεν έπρεπε να γίνεται βιαστικά και ότι θεωρούσαν τελειωμένο το ζύμωμα μόνο όταν οι αρθρώσεις των δακτύλων κοκκίνιζαν αρκετά. Ύστερα μοίραζαν το ζυμάρι μέσα στα ειδικά για το ψωμί ταψάκια, τις φόρμες, και τα σκέπαζαν με κουβέρτες για να φουσκώσει το ζυμάρι. Το ψήσιμο του ψωμιού γίνονταν στην αυλή του σπιτιού και αφού είχε προθερμανθεί ο φούρνος αρκετά.

Τα παιδιά όμως είχαν τον δικό τους μοναδικό τρόπο να περνούν την ώρα τους.

Αφού τελείωναν τα μαθήματά τους, και τα τελείωναν πολύ γρήγορα αφού οι γονείς τους δεν είχαν και πολλές απαιτήσεις από αυτά, έβγαιναν έξω για να βρουν τους φίλους τους και να αρχίσουν το παιχνίδι. Το παιχνίδι τους δεν το σταματούσε ούτε ο ήλιος ούτε η βροχή αλλά ούτε και η ώρα. Ως συνήθως κρατούσε από το μεσημέρι μέχρι αργά το βράδυ, και μόνο οι φωνές των μανάδων μπορούσαν να το σταματήσουν. Βέβαια τα παιχνίδια τους δεν μπορούν με τίποτα να συγκριθούν με τα

σημερινά παιχνίδια. Οποιοδήποτε σκουπίδι μπορούσαν να το μετατρέψουν σε παιχνίδι και να παίξουν με αυτό. Ελάχιστες οικογένειες είχαν την δυνατότητα να αγοράσουν κάποιο παιχνίδι από τα καταστήματα για το παιδί τους. Αλλά και τα παιχνίδια τα οποία έπαιζαν στην γειτονιά διέφεραν πάρα πολύ από τα σημερινά.

Παραδοσιακά παιχνίδια

Οι αμάδες: Τα παιδιά χαράζουν μια γραμμή στο έδαφος και ρίχνουν από ορισμένη απόσταση τις αμάδες τους. Όποιος πλησιάσει περισσότερο τη γραμμή με την αμάδα του, παίζει πρώτος και ακολουθούν οι άλλοι, ανάλογα με το πόσο κοντά είναι η αμάδα τους σ' αυτή. Αφού κανονιστεί και η σειρά παιζίματος, όλοι οι παίκτες επάνω στο "σημάδι", (που είναι μια πλατιά πέτρα), από ένα νόμισμα, όλοι της ίδιας αξίας, (π.χ. μισή δραχμή). Στη συνέχεια από μία ορισμένη απόσταση, ρίχνει ο πρώτος την αμάδα του, (μια πλακουτσή πέτρα), στο σημάδι για να το χτυπήσει και να πέσουν τα νομίσματα κάτω. Αν δεν καταφέρει να το χτυπήσει το σημάδι ή αν το χτυπήσει και τα νομίσματα πέσουν πολύ κοντά στην πέτρα, δεν κερδίζει τίποτα, ξανατοποθετεί τα νομίσματα στην πέτρα και περιμένει να παίζει ξανά, αφού πρώτα παίξουν και όλοι οι άλλοι. Σε περίπτωση που κερδίσει θα πάρει τα νομίσματα που είναι κοντά στην αμάδα του και όχι εκείνα που είναι κοντά στο σημάδι ή μακριά από την αμάδα του, τα οποία ξανατοποθετούνται πάνω στο "σημάδι". Με τη σειρά τους, παίζουν τώρα οι άλλοι παίκτες, προσπαθώντας να κερδίσουν τα νομίσματα που θα πέσουν κοντά στην αμάδα τους.

Οι λύκοι και τα άλογα: Τα παιδιά αφού χωριστούν σε δυο ομάδες, τη μια ολιγάριθμη τους "λύκους" και την άλλη πολυάριθμη τα "άλογα", αρχίζουν το παιχνίδι

Τα παιδιά που κάνουν τους λύκους απομακρύνονται από τα άλλα φωνάζοντας: Λύκοι, λύκοι!!...

Όλα τα άλλα παιδιά τότε, μπαίνουν στη γραμμή το ένα πίσω από το άλλο, κρατημένα με τα δυο χέρια από τη μέση του άλλου. Το πρώτο παιδί της γραμμής λέγεται "βασίλισσα", το δεύτερο "παιδί της βασίλισσας" και το τελευταίο της σειράς "κλωτσινάρης". Η γραμμή αυτή είναι τάχα ένα κοπάδι αλόγων που ακολουθεί τον αρχηγό της δηλαδή την βασίλισσα. Τα παιδιά που κάνουν τους λύκους, ορμάνε πάνω στο κοπάδι των αλόγων για να αρπάξουν κάποιο από αυτά. Τη κάθε επίθεσή τους όμως την αποκρούουν η βασίλισσα από μπρος χτυπώντας τους λύκους με μια λουρίδα που κρατά και από πίσω ο κλωτσινάρης με κλωτσιές. Σε λίγη ώρα οι λύκοι που είναι τα πιο δυνατά παιδιά της παρέας, καταφέρνουν να αποσπάσουν όλα τα παιδιά του κοπαδιού. Το παιδί της βασίλισσας για να το αποσπάσουν πρέπει να το αγγίξουν δυο φορές. Αν το κατορθώσουν κι αυτό, τότε έρχεται ή σειρά της βασίλισσας και του κλωτσινάρη. Για να θεωρηθεί νικημένη η βασίλισσα, πρέπει οι λύκοι να της αποσπάσουν οι λύκοι τη λουρίδα (π.χ. μια ζώνη), από τα χέρια. Τότε το παιχνίδι τελειώνει.

Τα κεραμιδάκια (τζαμί): Τα παιδιά χωρίζονται σε δύο ισοδύναμες ομάδες και με κλήρο αποφασίζεται ποια ομάδα θα ρίξει πρώτη. στο κέντρο αυτού του κύκλου τοποθετούνται επτά κεραμιδάκια ή πλατιές πέτρες. Σε απόσταση περίπου πέντε μέτρων χαράζεται μια ευθεία γραμμή και πίσω από αυτή τη γραμμή τοποθετούνται τα παιδιά της ομάδας που κληρώθηκε να πετάξει πρώτη. Πετούν όλα τα παιδιά της ομάδας μέχρι που κάποιο από αυτά να κτυπήσει με τη μπάλα τα κεραμιδάκια. Μόλις κάποιο από τα παιδιά το πετύχει, τότε η άλλη ομάδα τα σκορπάει μέσα στον κύκλο και ταυτόχρονα προσπαθούν να “κάψουν” τα παιδιά της ομάδας που έριχνε με τη μπάλα στα κεραμιδάκια. Τα παιδιά της ομάδας που έριξε τα και μόλις το καταφέρουν φωνάζουν “τζαμί”.

Κουτσό με σπρώξιμο: Τα παιδιά χωρίζονται σε δύο ομάδες. Διαλέγουν το μέρος τους και, μόλις δοθεί το σύνθημα, εξορμούν κατά των αντιπάλων τους πατώντας στο ένα πόδι. Με αναπηδήσεις και τα χέρια σταυρωμένα, προσπαθούν να σπρώξουν το ένα το άλλο μέχρι που κάποιο από αυτά να χάσει την ισορροπία του και να πατήσει και με τα δύο πόδια στο έδαφος. Όποιο παιδί χάσει την ισορροπία του βγαίνει έξω από το παιχνίδι.

“ γκαίω –Βαγγέω”: αριθμός παιδιών 5-6 κορίτσια

Με λάχνισμα βγάζουν το ποια θα κάνει τη Βαγγέω. Η Βαγγέω στέκεται σε ένα σημείο. Απέναντί της και σε μια ευθεία γραμμή, στέκονται κρατημένα από το χέρι τα άλλα κορίτσια. Τότε η Βαγγέω, αρχίζει να περπατά με ρυθμικά βήματα προς τη γραμμή των κοριτσιών και να επιστρέφει στην πρώτη της θέση τραγουδώντας:

Ένα λεπτό κρεμμύδι γκαίω , γκαίω, γκαίω
Ένα λεπτό κρεμμύδι φράνσε Βαγγέω

Η Βαγγέω συνεχίζει πάντα την ίδια βόλτα(δηλαδή προς τη γραμμή των κοριτσιών και να επιστρέφει στην πρώτη της θέση), περπατώντας ρυθμικά και τραγουδώντας:

Παντρεύουμε τη Δέσποινα (ονομάζει ένα από τα κορίτσια της γραμμής όποιο αυτή θέλει), γκαίω, γκαίω, γκαίω
παντρεύουμε την Δέσποινα φράνσε Βαγγέω

Η γραμμή των κοριτσιών, κάνοντας πάντα την ίδια βόλτα απαντά:

Και ποίονε της δίνετε, γκαίω, γκαίω, γκαίω
Και ποίονε της δίνετε , φράνσε Βαγγέω

Η Βαγγέω:

Της δίνουμε έναν ναύτη, που όλο μύγες χάφτει
Της δίνουμε έναν ναύτη που όλο μύγες χάφτει

Η γραμμή των κοριτσιών:

Αυτόνε χάρισμά σας, στα μούτρα τα δικά σας
Αυτόνε χάρισμά σας, στα μούτρα τα δικά σας

Η Βαγγέω

Της δίνουμε βασιλόπουλο, στο άλογο καβάλα,
Της δίνουμε βασιλόπουλο, στο άλογο καβάλα,

Η γραμμή των κοριτσιών:

Αυτόνε τον εθέλουμε, γκαίω, γκαίω, γκαίω,
Αυτόνε τον εθέλουμε φράνσε Βαγγέω

Η Βαγγέω:

Τοιμάστε τα προικιά της και τα παπλώματά της
Τοιμάστε τα προικιά της και τα παπλώματά της

Η γραμμή των κοριτσιών:

Ορίστε τα προικιά της και τα παπλώματά της να πάει στην πεθερά της

Μετά όλα τα κορίτσια μαζί, βάζοντας αυτή που διάλεξε η Βαγγέω στη μέση,
κάνουν κύκλο και σηκώνοντας το δεξί τους χέρι πάνω από το κεφάλι της
νύφης, το κουνάνε ρυθμικά με το γνωστό σκοπό, σα να ευλογούν και
τραγουδάνε:

Ας έρθει η ώρα η καλή κι η ώρα η βλογημένη
που τήνε βλόγησ' ο Θεός με το δεξί του χέρι

Το παιχνίδι εδώ τελειώνει και τα παιδιά αν θέλουν ξεκινούν από την αρχή.
(Απόστολος Σταρίδης)

Το σχοινάκι: δύο παιδιά κρατούν από την άκρη ένα σχοινί και το περιστρέφουν. Τα υπόλοιπα παιδιά προσπαθούν να μπουν μέσα την ώρα που περιστρέφεται το σχοινάκι.

Μόλις κουραστούν από τις αναπηδήσεις προσπαθούν να βγουν χωρίς όμως το σχοινάκι να τους ακουμπήσει. Όποιον τον ακουμπήσει το σχοινάκι χάνει και αντικαθιστά έναν από αυτούς που κουνούν το σχοινάκι.

Μπαλαρό ή μήλα: Δύο παιδιά τοποθετούνται σε απόσταση μερικών μέτρων το ένα από το άλλο. Τα υπόλοιπα παιδιά βρίσκονται στο κέντρο. Τα δύο παιδιά που βρίσκονται στην άκρη πετούν δυνατά τη μπάλα προσπαθώντας να

χτυπήσουν να “κάψουν” δηλαδή ένα ή περισσότερα από τα παιδιά. Ο τελευταίος που θα μείνει πρέπει να αποφύγει δώδεκα χτυπήματα για να κάνει 12 και να χαρίσει τη νίκη στην ομάδα τους. (Σαμαράς Απόστολος)

Τα σκλαβάκια: Για να παιχτεί το παιχνίδι χρειάζεται μεγάλος αριθμός παιδιών. Ορίζονται δύο μάνες οι οποίες διαλέγουν αυτούς τους οποίους θα ήθελαν στην ομάδα τους. Ύστερα η κάθε ομάδα βάζει τη “φωτιά” της. Οι φωτιές είναι σε μεγάλη απόσταση η μία από την άλλη. Επίσης ορίζονται και δύο χώροι στους οποίους φυλάσσονται τα σκλαβάκια. Οι παίκτες της κάθε ομάδας προσπαθούν να πάρουν τη φωτιά της άλλης. Όποιος πιάνεται οδηγείται στον χώρο που έχει οριστεί για τους σκλάβους. Νικήτρια θεωρείται η ομάδα η οποία παίρνει τη φωτιά της άλλης ή αυτή που πιάσει τους περισσότερους σκλάβους.

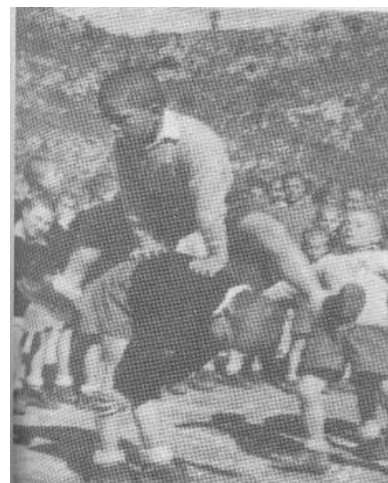
Τσιλίκι – τσουμάκι: Τσουμάκι λέγεται το μεγάλο ξύλο και τσιλίκι λέγεται το μικρό. Το παιχνίδι παίζεται με τέσσερις παίκτες οι οποίοι είναι χωρισμένοι σε δύο ομάδες. Η μία ομάδα χτυπάει το τσιλίκι με το τσουμάκι έτσι ώστε το χτύπημα να στείλει το τσιλίκι πολύ ψηλά και μακριά. Αν η άλλη ομάδα πιάσει το τσιλίκι στον αέρα αλλάζουν οι ρόλοι. (Μαρία Γεωργιάδου)

Κουτσό: Ζωγράφιζαν στο έδαφος ένα σχήμα από πολλά τετράγωνα. Έριχναν στο έδαφος ένα πετραδάκι ή ένα κομμάτι μάρμαρο και το μετακινούσαν σ’ όλα τα τετράγωνα μόνο με το ένα πόδι (κουτσό) . Κέρδιζε όποιος τελείωνε τη διαδρομή χωρίς να πατήσει το άλλο πόδι και χωρίς να πατήσει κάποια γραμμή. (Δαραβίγκα Κ.)

Τοξάκια: Τα τοξάκια παίζονταν βράδυ. Χωρίζονταν σε δύο ομάδες και η μία ομάδα προπορεύονταν της άλλης σχηματίζοντας τοξάκια στο χώμα σε σημεία όμως που είχε φως. Η άλλη ομάδα έψαχνε τα τοξάκια και τα ακολουθούσε. Όταν πια δεν έβρισκαν άλλα τόξα , σήμαινε ότι η άλλη ομάδα ήταν κάπου εκεί κρυμμένη και έπρεπε να τους βρουν. Μόλις έβρισκαν έναν άλλαζαν οι ρόλοι και το παιχνίδι ξεκινούσε από την αρχή. (Φανίδου Παναγιώτα)

Βαρελάκια: Στα βαρελάκια έπαιζε απεριόριστος αριθμός παιδιών. Έπαιρναν θέση στα 2-3 μ το ένα από το άλλο και έσκυβαν αρκετά για να αποφύγουν κάποιο πιθανό χτύπημα από τα παιδιά που πηδούσαν από πάνω τους.

Βαρελάκια

Η συνοικία των δύο εκκλησιών

Μαζί με την επανάσταση της Χαλκιδικής ο Εμμανουήλ Παπάς είχε προετοιμάσει και την επανάσταση στις Σέρρες.

Εκκλησία Ιωάννου του Θεολόγου

Οι Σερραίοι με αρχηγούς τους Φιλικούς και ενισχυμένοι από 1500 περίπου εμπειροπόλεμους παλιούς αρματωλούς του Ολύμπου είχαν οχυρώσει το μοναστήρι του Ιωάννου του Προδρόμου και το γειτονικό με την πόλη μετόχι της Λιόκαλης. Έτσι έτοιμοι περίμεναν το σύνθημα του άρχοντα από την Χαλκιδική για να επιτεθούν στην φρουρά της πόλης. Δυστυχώς τα σχέδιά τους προδόθηκαν στους τούρκους που πήραν αμέσως δρακόντεια μέτρα και αποφάσισαν να σπείρουν το θανατικό στις Σέρρες σφάζοντας όλο τον πληθυσμό. Τα σατανικά τους σχέδια όμως πρόδωσε στους Έλληνες κάποιος τούρκος που είχε ευεργετηθεί από τον Παπά και με την συνδρομή του μητροπολίτη Χρύσανθου καταγγέλθηκε το σχέδιο των τούρκων και έτσι η πόλη γλύτωσε αριθμώντας μόνο δύο νεκρούς. Την σωτηρία των Σερρών οι κάτοικοι την απέδωσαν στον άγιο Ιωάννη τον Θεολόγο γιατί ξημέρωνε η 8^η Μαΐου ημέρα της εορτής του αγίου. Το 1835 οι κάτοικοι της πόλης ανέγειραν Ιερό Ναό προς τιμή του αγίου, στην ομώνυμη συνοικία.

Ιερός Ναός Ευαγγελίστριας

Η Εκκλησία της Ευαγγελίστριας συνδέεται με μία μοναδική στιγμή άφθαστου ηρωισμού και ανιδιοτελούς προσφοράς στην πατρίδα. Αλλά ας δούμε πως τα αναφέρει ο ιστορικός :

Η είσοδος του Καπετάν Μητρούση στα Καμινίκια, και συγκεκριμένα στο σπίτι του ιερέα του Ι. Ν. της Ευαγγελίστριας, Παπαθανάση, προδίδεται αμέσως στους Τούρκους. Και τότε στις 13 προς 14 Ιουλίου ολόκληρη η συνοικία πολιορκείται από την τούρκικη φρουρά όλης της πόλης των Σερρών. Μία δύναμη περίπου 3.000 ανδρών πολιορκεί τα Καμινίκια και αναγκάζουν τον Καπετάν Μητρούση να εισέλθει στην Ευαγγελίστρια και να οχυρωθεί στο κωδωνοστάσιό της. Εκτυλίσσεται τότε εκεί μία εποποιία από τις πιο σπάνιες της Ελληνικής Ιστορίας.

Εκείνη την ημέρα ο Μητρούσης, ο Θεόδωρος Τουρλεντές, ο Νίκος Παναγιώτου, ο Γιάννης Ούρδας και ο Μιχάλης Ουζούνης, επιβεβαίωσαν για μια ακόμη φορά την αθάνατη Ελληνική παράδοση της θυσίας, όπως αυτή εκφράστηκε στο Κούγκι με τον

καλόγερο Σαμουήλ, στο Μοναστήρι του Σέκου με τους Μακεδόνες οπλαρχηγούς Γεωργάκη Ολύμπιο και Γιάννη Φαρμάκη, και στο Αρκάδι. Για πέντε ολόκληρες ώρες ο Μητρούσης και τα παλικάρια του σκορπούν τον θάνατο και πρώτος περνάει στην κοινωνία των αγγέλων με μια σφαίρα στο μέτωπο ο Θεόδωρος Τουρλεντές. Ο Μητρούσης ενθαρρύνει τα παλικάρια του και οι τούρκοι στοιβάζουν τα πτώματα των στρατιωτών τους στην πλατεία. Η άνιση μάχη όμως γέρνει πια προς το μέρος των τούρκων. Ο ένας μετά τον άλλον οι ήρωες πέφτουν και μένει μόνος ο Μητρούσης. Με μία σφαίρα στο όπλο του ο Καπετάνιος καλεί τον Τούρκο διοικητή να παραδοθεί. Και μπροστά στα έκπληκτα μάτια όλων του φυτεύει την τελευταία του σφαίρα στον κρόταφο. Για να μη συλληφθεί ζωντανός καρφώνει στην κοιλιά του το κοφτερό μαχαίρι του χαιρετώντας τους συμπατριώτες του που έντρομοι παρακολουθούσαν αυτά που συνέβαιναν γύρω τους.

Για πολλά χρόνια μετά οι Καμινικιώτες τραγουδούσαν το τραγούδι που η λαϊκή Μούσα συνέθεσε για τον θάνατο του υπέροχου αυτού άντρα.

Μητρούσης Καπετάνιος
Θεόν παρακαλεί
Να έμβη μες στα Σέρρας
Να σύρη το σπαθί

Κομσέρδες μιστιντούκδες
και όλη η Τουρκιά
Αλλάχ Αλλάχ φωνάζουν
«Τεσλίμ ол» μπρε Μητρούς'

Δεν πάτε να χαθείτε
«Τεσλίμ» δεν γίνουμαι
Το αίμα μου το χύνω
Ποτάμι ας γενεί

Η Πατρίδα αναγνωρίζοντας την προσφορά του ήρωα, δίπλα ακριβώς από την εκκλησία, έστησε ανδριάντα. Στον ανδριάντα αυτόν, παραμονή κάθε Εθνικής Επετείου, εμείς οι μαθητές του 11^{ου} Δημοτικού Σχολείου Σερρών αποτίνουμε φόρο τιμής στον ήρωα καταθέτοντας στεφάνι.

**Μαθητής του σχολείου μας
καταθέτει στεφάνι**

11ο Δημοτικό Σχολείο Σερρών

Το κέντρο όμως της γειτονιάς μας δεν θα μπορούσε παρά να είναι το σχολείο μας, το 11^ο Δημοτικό Σχολείο Σερρών. Σ' αυτό το σχολείο το οποίο λειτούργησε για πρώτη φορά το 1904 φοίτησαν και οι παππούδες των παππούδων μας και οι αναμνήσεις όλων είναι τόσες πολλές που ημέρες ολόκληρες αφήγησης δεν

φτάνουν.

....Το 1900, με την έγκριση των Τουρκικών αρχών, για δημιουργία Βουλγαρικής μειονότητας, επετράπη η ανέγερση και λειτουργία Βουλγαρικού

Στα σκαλοπάτια του Σχολείου

**Στην ίδια θέση λίγες δεκαετίες
αργότερα**

Δημοτικού Σχολείου και Νηπιαγωγείου, στη θέση του σημερινού Β' ΚΑΠΗ, για προσηλυτισμό των Ελληνοπαίδων.

Παρέλαση του Σχολείου μας πριν από μερικές δεκαετίες

Την ίδια χρονιά, το 1900, η Ελληνική κοινότητα, με τη συνδρομή του απόδημου Σερραίου μεγαλέμπορου Δούμπα, που διέμενε στη Βιέννη, θεμελιώνει το μεγαλοπρεπές για την εποχή του, το διδακτήριο αυτό. Το ποσό των

χρημάτων που διατέθηκαν για την ανέγερσή του είναι άγνωστο. Στην όλη προσπάθεια της ανέγερσης συνετέλεσαν πάρα πολύ και οι κάτοικοι της περιοχής του Ιωάννου

Παρέλαση του Σχολείου μας σήμερα

Θεολόγου, οι οποίοι και πρόσφεραν εθελοντικά και ευγενικά την προσωπική τους εργασία, κυρίως στη μεταφορά χώματος, λίθων και άμμου. Το διδακτήριο περατώθηκε το 1904. Εγκαινιάσθηκε το ίδιο έτος και άρχισε η λειτουργία του. Η αρχική του ονομασία είναι άγνωστη. Λίγα χρόνια

Γιορτή στο Σχολείο

μετά ονομάζεται 8^ο Δημοτικό, αργότερα μετονομάζεται σε 2^ο, και από το 1953 μέχρι και σήμερα 11^ο Δημοτικό.

Το Σχολείο κτίστηκε από Έλληνες μηχανικούς σε σχήμα Π

συμβολίζοντας τη λέξη ΠΑΤΡΙΔΑ, εκφράζοντας έτσι τον πόθο τους για δικιά τους ελεύθερη πατρίδα. Κατ' άλλους το γράμμα Π συμβόλιζε το αρχικό του ονόματος του ήρωα και πρωτεργάτη του Μακεδονικού αγώνα Παύλου Μελά.

Γιορτή στο Σχολείο σήμερα

Το πέρασμα του χρόνου και ο νόμος της φθοράς δε στάθηκαν ικανά να αλλοιώσουν την αίγλη του και σήμερα ακόμη θεωρείται ένα από τα ωραιότερα διδακτήρια που κοσμούν την πόλη των Σερρών. Φωτισμένοι και μορφωμένοι δάσκαλοι, από της ιδρύσεώς του, φώτισα πολλές γενεές Ελληνοπαίδων.

Τα σπίτια της γειτονιάς μου

Μέχρι και πριν από λίγα χρόνια η γειτονιά μας θύμιζε τις παλιές εκείνες εποχές. Σπίτια χαμηλά με κεραμοσκεπές, κρατούσαν την αρχιτεκτονική που για εκατοντάδες χρόνια έδινε ένα ιδιαίτερα παραδοσιακό χαρακτήρα στις ελληνικές πόλεις και στα χωριά της υπαίθρου. Τα υλικά με τα οποία χτίζονταν τα σπίτια διέφεραν ανάλογα με την οικονομική κατάσταση του νοικοκύρη. Τα σπίτια των ανθρώπων με ελάχιστα εισοδήματα ήταν χτισμένα με πλιθιά. Τα πλιθιά ήταν τούβλα φτιαγμένα από πηλό και άχυρα και ήταν το πιο εύαλωτο σαν υλικό αλλά και το πιο φτηνό ταυτόχρονα.

Τοίχος με πλιθιά

Στην ίδια περίπου μοίρα με τα σπίτια από πλιθιά, ήταν και τα σπίτια τα οποία ήταν χτισμένα με ξύλα και καλάμια τα οποία σοβαντίζονταν.

Σπίτια χτισμένα με ξύλα και καλάμια

Πολλά σπίτια επίσης χτίζονταν με συνδυασμό πέτρας και ξύλου. Μερικά χρόνια αργότερα τα σπίτια άρχισαν να χτίζονται με πιο σταθερά υλικά όπως τα συμπαγή τούβλα.

Σπίτι χτισμένο με ξύλα και πέτρες

Σπίτι χτισμένο με συμπαγή τούβλα

Βέβαια τα σπίτια των πλουσίων

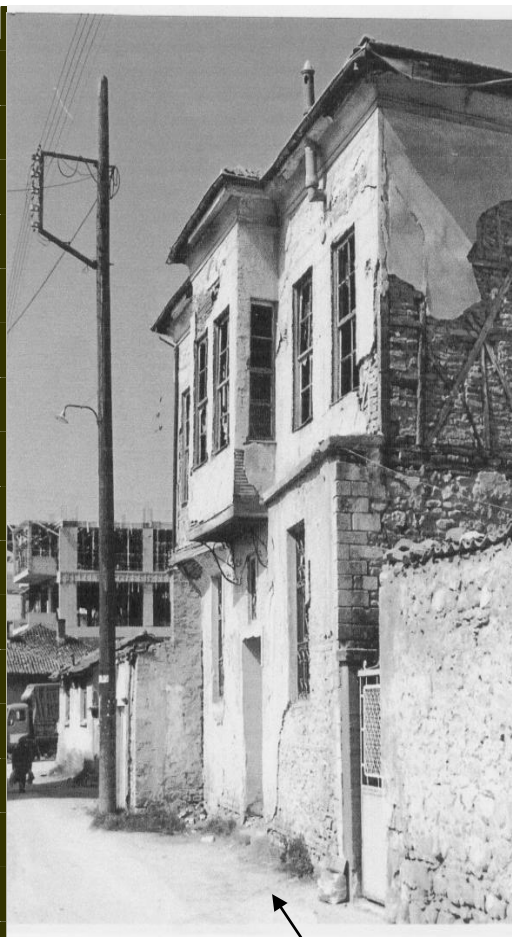
ήταν χτισμένα με επεξεργασμένη τετραγωνισμένη πέτρα η οποία πρόσφερε μεγάλη σταθερότητα και ανάλογη αισθητική.

Τοίχος χτισμένος με επεξεργασμένη πέτρα

Ας δούμε όμως μερικά από τα ελάχιστα εκείνα σπίτια τα οποία απόμειναν στην γειτονιά μας, πριν η ανοικοδόμηση τα καταβροχθίσει για να γεμίσει με μπετόν και την τελευταία άκρη της.

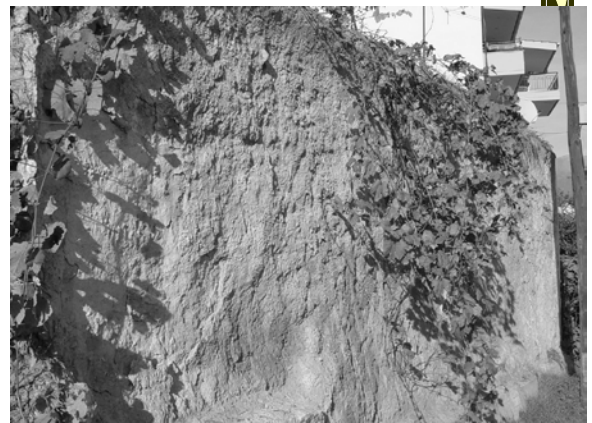

Γκραβούρα εποχής της οδού που απεικονίζεται το σπίτι της σελίδας επάνω αριστερά

Οι αυλές των σπιτιών

Όπως όμως θα θυμούνται οι μεγαλύτεροι, τα περισσότερα σπίτια αν όχι όλα είχαν και την αυλή τους. Μία αυλή η οποία υπακούοντας σε κανόνες μιας περίεργης ηθικής, περιστοιχίζονταν από έναν αυλόγυρο τόσο ψηλό, ικανό να κρύψει σχεδόν τα πάντα από τα αδιάκριτα μάτια των περαστικών. Αυτόν λοιπόν τον αυλόγυρο φρόντιζαν οι νοικοκύρηδες να τον καλλωπίσουν με ροδιές, μυρτιές, αναρριχητικά φυτά, γιασεμιά, συκιές και μουριές που οι γλυκοί τους καρποί ήταν ο πιο ευχάριστος πειρασμός για τα παιδιά. “Θυμάμαι όταν ήμουν παιδί”, μας αφηγήθηκε ένας ηλικιωμένος Καμενικιώτης “που ανεβαίναμε στους αυλόγυρους των σπιτιών για να φάμε σύκα ή μούρα. Όταν δε τα μούρα ήταν κόκκινα τότε τα στόματα όλων καθώς και τα χέρια μας γίνονταν κόκκινα από το χυμό τους, ενώ η συκιά πάντα μας έφερνε μία φαγούρα που αργούσε αρκετά να φύγει”.

Ας δούμε όμως και μερικούς αυλόγυρους από τους ελάχιστους που έχουν απομείνει στη γειτονιά μας για να μας θυμίζουν τις τόσο δύσκολες αλλά κατά έναν περίεργο συνδυασμό και τόσο ξένοιαστες ταυτόχρονα εποχές.

Το στολίδι όμως του κάθε σπιτιού ήταν η εξώπορτά του. Συνήθως ξύλινη με μια μικρή κεραμοσκεπή από πάνω και το ρόπτρο το οποίο ανήγγειλε τον επισκέπτη. Πολλές από τις εξώπορτες ήταν δείγματα εκπληκτικής τεχνικής μιας και όπως προαναφέραμε τα Καμινίκια σύμφωνα με την τούρκικη ονομασία τους Ντιουλγκέρ μαχαλεσί ήταν η συνοικία των ανθρώπων που ασχολούνταν με την ξυλεία είτε σαν έμποροι είτε σαν επεξεργαστές του ξύλου. Θεωρώντας ότι οι εξώπορτες είναι ένα υπέροχο πολιτιστικό στοιχείο, μια ηλιόλουστη μέρα βγήκαμε και φωτογραφίσαμε όσες από τις εξώπορτες απόμειναν στην γειτονιά μας.

Ας δούμε όμως πως ήταν οι αυλές των σπιτιών και από μέσα. Όπως θα δούμε στις φωτογραφίες των σπιτιών που επισκεφτήκαμε οι νοικοκυρές δεν άφηναν καμία γωνιά της αυλής ανεκμετάλλευτη. Γλάστρες με λουλούδια υπήρχαν σχεδόν παντού. Μολόχες σε πήλινες γλάστρες πάντα ανθισμένες έδιναν χρώμα σε κάθε αυλή. Πολύχρωμα τριαντάφυλλα που μοσχοβολούσαν και στόλιζαν τα ανθοδοχεία δεν έλειπαν από κανένα σπίτι.

Εκτός όμως από τα καλλωπιστικά φυτά οι αυλές των σπιτιών χρησιμοποιούνταν και σαν λαχανόκηποι. Ντομάτες, πιπεριές, μελιτζάνες, σέλινο, πράσα, κρεμμύδια και σκόρδα έβλεπες σχεδόν παντού.

Και βέβαια αυτό το οποίο ήταν ευρύτερα διαδεδομένο, αν και είναι ασύλληπτο για τα σημερινά δεδομένα, είναι η τουαλέτα του σπιτιού η οποία δεν βρίσκονταν μέσα στο σπίτι αλλά στην αυλή του σπιτιού.

Ένα άλλο πολιτισμικό στοιχείο το οποίο χαρακτήριζε τη γειτονιά των Καμενικίων ήταν οι περιστερόνες. Αν και η ύπαρξη των περιστερόνων τοποθετείται ιστορικά από την εποχή που οι άνθρωποι εκπαίδευαν περιστέρια για να τα χρησιμοποιήσουν σαν ταχυδρομικά, εντούτοις, η ανθρώπινη αυτή ανάγκη έγινε ψυχαγωγία για τους παλαιότερους Καμενικιώτες, και διατηρούν ακόμη και σήμερα σε μερικές αυλές και ταρατσές σπιτιών, περιστερόνες.

Το εσωτερικό των σπιτιών

Μεγαλώνοντας τώρα πια τα παιδιά, σε σπίτια ή διαμερίσματα των 120 ή και περισσότερων τετραγωνικών μέτρων, είναι σχεδόν αδύνατον να φανταστούν πως έχουν μεγαλώσει οι δικοί τους γονείς. Δωμάτιο δικό τους ή προσωπικός χώρος ήταν πριν από μερικές δεκαετίες λέξεις ανύπαρκτες στο λεξιλόγιο του μέσου Έλληνα. Για να κατανοήσουμε όμως καλύτερα την κατάσταση που επικρατούσε τότε, ας δούμε πως ήταν μία Ελληνική οικογένεια

της επαρχίας και ιδιαίτερα της γειτονιάς μας. Το πρώτο πράγμα το οποίο χαρακτήριζε αυτές τις οικογένειες ήταν το ότι ήταν πολυμελής. Δηλαδή μέσα

στο ίδιο σπίτι εκτός από τον πατέρα, τη μητέρα και τα παιδιά, ζούσε και ο παππούς και η γιαγιά και το πιθανότερο κάποιος θείος ή θεία και τα παιδιά αυτών. Η διαρρύθμιση των σπιτιών ικανοποιούσε βασικές ανάγκες των ανθρώπων που ζούσαν στο σπίτι αυτό και κάθε χώρος του ήταν απόλυτα εκμεταλλεύσιμος. Τα δωμάτια

ήταν τόσο μικρά που με το ζόρι χωρούσαν 4-5 άτομα. Επισκεφτήκαμε σπίτι της γειτονιάς μας με 6 μαθητές και όπως βλέπετε στη φωτογραφία οι διαστάσεις του δωματίου δεν επέτρεπαν ούτε καν να καθίσουν σε μία καρέκλα. Μέσα σ' αυτό το δωμάτιο υπήρχε και μία ξυλόσομπα, κατά κύριο λόγο για την

θέρμανση των ανθρώπων και κατά δεύτερο λόγο για την ετοιμασία του φαγητού. Τα καλοκαίρια η ξυλόσομπα μεταφέρονταν έξω στην αυλή ή υπήρχε κάποια δεύτερη. Η ετοιμασία του φαγητού γίνονταν πάντα στην ξυλόσομπα.

Από επίσκεψη σε σπίτι της γειτονιάς μας

Πάνω από το κρεβάτι της νοικοκυράς υπήρχε πάντα η νυφική φωτογραφία και πολλές φορές και οι φωτογραφίες των παππούδων και των γιαγιάδων. Στο καθιστικό δηλαδή στο δωμάτιο που κάθονταν περισσότερο, άσβεστο έκαιγε πάντα το καντήλι δείγμα υψηλής θρησκευτικής προσήλωσης των κατοίκων των Καμενικίων. Στο ίδιο πάντα δωμάτιο το καδράκι με τις τρεις χάριτες δέσποζε σχεδόν παντού. Τον παρακάτω μύθο για το κάδρο με τις τρεις χάριτες μας τον αφηγείται η μαθήτριά του

σχολείου μας έτσι όπως τον άκουσε από την γιαγιά της. “ Το καδράκι αυτό ήταν της γιαγιάς μου. Το έφεραν δώρο στο γάμο της περίπου το 1945. Η γιαγιά μου, μου είχε πει ότι άκουσε τις τρεις χάριτες να της λένε καλημέρα σε δύσκολες στιγμές της ζωής της

(στο θάνατο της κόρης της που ήταν μόλις 19 ετών, στο θάνατο του άνδρα της και κάποιες άλλες φορές). Μετά τον θάνατο της γιαγιάς μου το καδράκι αυτό το κράτησα εγώ, γιατί αυτή ήταν και η επιθυμία της”.
(Φανίδου Παναγιώτα)

Στις μεγάλες θρησκευτικές γιορτές

Χριστούγεννα και Πρωτοχρονιά

Στην ελληνική παράδοση τα Χριστούγεννα εξακολουθούν να είναι δεμένα με την ανάμνηση και τη νοσταλγία κάποιας θαλπωρής μέσα στους κόλπους της οικογένειας και του σπιτιού. Όσοι συμπλέουμε μ' αυτήν την παράδοση, συναισθανόμαστε τη νύχτα της παραμονής των Χριστουγέννων κυριολεκτικά ως άγια νύχτα. Μια πολύ όμορφη αφορμή για να βιώσουμε την ποιητικότητα των παραμυθιών, με τα οποία γαλουχηθήκαμε, αλλά και να μεταλαμπαδεύσουμε αυτήν την αισθητική γοητεία στα παιδιά μας, προικοδοτώντας τα με τις δικές τους πια χριστουγεννιάτικες αναμνήσεις και νοσταλγίες.

Ας δούμε όμως πως περιγράφουν τα παιδιά τα έθιμα των μεγάλων θρησκευτικών γιορτών, έτσι όπως τους τα αφηγήθηκαν οι γονείς και οι παππούδες τους:

“...όλος ο κόσμος ετοιμαζόταν για τη μεγάλη γιορτή με τη μετάνοια και τη νηστεία, η οποία διαρκούσε σαράντα ημέρες. Την παραμονή των Χριστουγέννων έσφαζαν το γουρούνι. Οι νοικοκυρές ετοίμαζαν το χριστόψωμο και το στόλιζαν με θυμαλάτσες από ζυμαρί, μέσα στις οποίες έκρυβαν ένα νόμισμα. Οι μπαλίτσες ήταν τόσες όσα και τα άτομα της οικογένειας, αλλά και μία παραπάνω για το Χριστό. Ακόμη έφτιαχναν και άλλα γλυκίσματα όπως: σαραγλί, μπακλαβά, κουραμπιέδες, και μελομακάρονα. Τα παιδιά από το πρωί γύριζαν στις γειτονιές και λέγανε τα κάλαντα, ενώ οι νοικοκυρές τους κερνούσαν φρούτα και ξηρούς καρπούς και κάπου-κάπου και καμιά δεκάρα. Σε μερικά σπίτια στόλιζαν το χριστουγεννιάτικο δέντρο ενώ σε άλλα στόλιζαν καράβι. Το βράδυ της παραμονής μαζεύονταν όλοι γύρω από το τραπέζι. Ο πατέρας κρατώντας μια κεραμίδα με κάρβουνα και λιβάνι θυμιατίζει το τραπέζι και όλα τα μέρη του σπιτιού. Μετά παίρνει ο καθένας από μία μπαλίτσα χριστόψωμο αφού προηγουμένως τις είχαν βουτήξει σε μια κούπα κρασί. Ανήμερα των Χριστουγέννων, σχεδόν ξημερώματα, ο γλυκός ήχος της καμπάνας καλούσε τους πιστούς στη θεία κοινωνία. Μετά τον

εκκλησιασμό γύριζαν όλοι στο σπίτι και άρχιζαν οι ετοιμασίες για το μεσημεριανό τραπέζι. Κρέας χοιρινό και άφθονο κρασί στόλιζε το τραπέζι των Χριστουγέννων, ενώ τα γελαστά πρόσωπα όλων και οι ευχές συνόδευαν το πλούσιο φαγητό.” (Μαρία Γεωργιάδου)

Την παραμονή της πρωτοχρονιάς αφού η γιαγιά μου έστρωνε το τραπέζι με όλα τα καλούδια, ο παππούς μου έπαιρνε ένα ποτήρι με κρασί, έβαζε μέσα μικρά κομμάτια ψωμί και αφού του θυμιάτιζε έναν προς έναν τους έδινε από ένα κομματάκι ψωμί βουτηγμένο στο κρασί. Αφού τελείωνε αυτή η ιεροτελεστία κάθονταν στο τραπέζι να φάνε τους λαχανοσαρμάδες που ήταν και αυτοί έθιμο της παραμονής της πρωτοχρονιάς. Το βρασμένο κοτόπουλο ήταν το φαγητό της ημέρας της Πρωτοχρονιάς και μαζί με τυρί, ελιές, κρασί, ψωμί, φρούτα, και ξηρούς καρπούς, συνέθετε την εικόνα του ελληνικού παραδοσιακού τραπέζιού της εποχής εκείνης στα Καμινίκια. Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία έλεγαν στους μικρότερους, ότι το τραπέζι πρέπει να είναι γεμάτο γιατί τα μεσάνυχτα θα έρχονταν ο Άγιος Βασίλης να φάει και να το ευλογήσει για να είναι γεμάτο καθ’ όλη τη διάρκεια του έτους. Τα παιδιά προσπάθησαν πολλές φορές να ξαγρυπνήσουν για να δουν τον Άγιο, αλλά η γλυκιά κούραση της μέρας σφάλιζε τα βλέφαρά τους μέχρι το πρωί.

(Λάζου Σοφία)

Αποκριές

“... Όλη την αποκριά η γιαγιά μου έκαμε πίτες (τυρόπιτες και κρεατόπιτες κυρίως). Όλοι στη γειτονιά μικροί και μεγάλοι ντύνονταν μασκαράδες. Όχι με στολές πανάκριβες όπως ντυνόμαστε εμείς σήμερα, αλλά φορώντας ρούχα τα οποία καθημερινά χρησιμοποιούσαν. Οι άντρες ντύνονταν με γυναικεία ρούχα και οι γυναίκες με των αντρών. Τα παιδιά φορούσαν τα ρούχα των παππούδων και των γιαγιάδων, τις ποδιές και τα τσιμπέρια τους. Γυρίζανε όλα τα σπίτια της γειτονιάς. Οι νοικοκύρηδες έπρεπε να τους αναγνωρίσουν. Προσπαθούσαν να τους κάνουν να μιλήσουν, να γελάσουν, για να καταλάβουν ποιος ή ποια ήταν

Την παραμονή της Καθαρής Δευτέρας ο παππούς μου έπαιρνε το πλαστήρι, έδενε μια κλωστή και στην άκρη της ένα κομμάτι χαλβά ή ένα βρασμένο αυγό. Η μαμά μου και ο θείος μου γονατιστοί μπροστά του, με τα χέρια δεμένα πίσω, προσπαθούσαν να πιάσουν με το στόμα τους το χαλβά ή το αυγό, ενώ ο παππούς μου κουνούσε το πλαστήρι. Είναι το έθιμο της χλάτσικας και είχε μεγάλη πλάκα, γιατί ο χαλβάς κολλούσε στα πρόσωπά τους και στα μαλλιά τους και ήταν πολύ δύσκολο να το πιάσουν.

Το έθιμο της χλάτσικας με το αυγό είχε τη σημασία του. Ο παππούς μου έλεγε πως κλείνουμε το στόμα μας με αυγό και με αυγό το ανοίγουμε το Πάσχα. Το διάστημα που μεσολαβούσε ήταν η μεγάλη Σαρακοστή.

Ένα άλλο έθιμο το οποίο συναντάμε στην περιοχή μας είναι και η συγχώρεση από τους μεγαλύτερους. Παραμονή Καθαρής Δευτέρας οι οικογένειες συνήθιζαν να επισκέπτονται τα πιο ηλικιωμένα άτομα και να ζητούν συγχώρεση για οτιδήποτε έγινε και ειπώθηκε καθ’ όλη τη διάρκεια του έτους. Αφού φιλούσαν το χέρι των ηλικιωμένων έπαιρναν από αυτούς ένα πορτοκάλι.”

(Λάζου Σοφία)

Του Ευαγγελισμού

Μεγαλύτερο και καλύτερο πανηγύρι απ' αυτό που γινόταν στην Ευαγγελίστρια, δε γινόταν σε καμιά άλλη εκκλησία της πόλης μας. Σ' αυτό βοηθούσε και ο μεγάλος ελεύθερος χώρος που υπήρχε γύρω από την εκκλησία. Τι να πρωτοθυμηθεί κανείς!!! Τις κούνιες, τη σκοποβολή, τους κρίκους που έπρεπε να περάσει κανείς πετώντας τους από κάποια απόσταση, στο λαιμό των παπιών που περνούσαν από μπροστά του; Τους ακροβάτες που περπατούσαν πάνω σ' ένα τεντωμένο σχοινί αρκετά μέτρα ψηλότερα από το έδαφος, χωρίς προστατευτικό δίκτυο, κρατώντας στα χέρια τους για ισορροπία μια μεγάλη σιδερένια ράβδος; Το γύρο του θανάτου, το οποίο ήταν ένα τεράστιο βαρέλι και ένα ριψοκίνδυνος μοτοσικλετιστής έτρεχε με μεγάλη ταχύτητα στα τοιχώματά του. Τα ηλεκτρικά αυτοκινητάκια στα οποία δίνουμε όλα τα χρήματά μας; Και σε κάθε γωνιά και ένας πάγκος με παιχνίδια. Τόσα παιχνίδια που ούτε στα καλύτερα όνειρά μας δεν είχαμε δει. Σ' ένα γωνιακό καφενείο έφερναν νταούλια και ζουρνάδες και ο κόσμος έπινε και έτρωγε μέχρι το πρωί, ενώ η βόλτα του κόσμου ξεκινούσε από το 12^ο Δημοτικό Σχολείο και έφθανε ως το 11^ο Δημοτικό, στο κρεοπωλείο του Κιμπάρη. Το πανηγύρι της Ευαγγελίστριας κρατούσε περισσότερο από μια εβδομάδα.

Το Άγιο Πάσχα

“... Την Μεγάλη Πέμπτη το πρωί, όλοι πήγαιναν στη Θεία Λειτουργία και με το πέρας αυτής κοινωνούσαν. Μετά τη Θεία Λειτουργία βάφαν τα αυγά και το βράδυ στα δώδεκα Ευαγγέλια παίρναν τα αυγά μαζί τους για να διαβαστούνε. Αυτά τα αυγά ήταν τα πρώτα που τρώγαν μετά την Ανάσταση. Το βράδυ της Μεγάλης Πέμπτης μετά το τέλος της ακολουθίας οι γυναίκες και τα κορίτσια κάθονταν στην εκκλησία για να στολίσουν τον Επιτάφιο. Οι πιστοί όλο το βράδυ κουβαλούσαν λουλουδία από τον κήπο τους και το στόλισμα του Επιτάφιου αποτελούσε πια μια ιεροτελεστία που έπαιρνε ανταγωνιστικό χαρακτήρα μεταξύ των ενοριών της πόλης. Το πρωί της Μεγάλης Παρασκευής μετά την αποκαθήλωση οι καμπάνες της εκκλησίας χτυπούσαν πένθιμα καθ' όλη τη διάρκεια της μέρας. Οι πιστοί γυρνούσαν όλες τις εκκλησίες για να προσκυνήσουν τον Επιτάφιο. Το βράδυ κατά τη διάρκεια της περιφοράς του Επιτάφιου, όλος ο κόσμος ακολουθούσε κρατώντας αναμμένα κεριά, ενώ στα σπίτια άφηναν έξω από την πόρτα μία εικόνα ένα αναμμένο κεριά και θυμίαμα . Όσοι για κάποιο λόγο δεν μπορούσαν να πάνε στην εκκλησία, όταν ο επιτάφιος περνούσε μπροστά από το σπίτι τους, το έβαιναν με κολόνια. Το Σάββατο της Ανάστασης έπαιρναν μαζί τους και από ένα αυγό (από τα διαβασμένα της Μεγάλης Πέμπτης) . Μετά την Ανάσταση τσούγκριζαν τα αυγά ανταλλάσσοντας ευχές. Όταν τελείωνε η Αναστάσιμη ακολουθία επέστρεφαν στα σπίτια τους παίρνοντας το Άγιο Φως. Στην εξώπορτα του σπιτιού τους έκαναν τρεις σταυρούς με τον καπνό της λαμπάδας και άναβαν το καντήλι με το Άγιο Φως”.

(Μαλιώκα Μαριάνθη)

“... την Μεγάλη Πέμπτη ή αλλιώς την Κόκκινη Πέμπτη το πρωί οι γυναίκες ζύμωναν τη ζύμη για τα τσουρέκια και μετά έβγαζαν ένα κόκκινο πανί έξω από το σπίτι και άρχιζαν να βάφουν τα αυγά. Το πρώτο αυγό που έβγαине από την κατσαρόλα ο μεγαλύτερος σε ηλικία το έπαιρνε και σταύρωνε τα παιδιά του σπιτιού τρεις φορές και έδινε την ευχή: «Κόκκινος/η σαν το αυγό, γερός/ή σαν την πέτρα». Επίσης τα παιδιά έπαιρναν τσουρέκι και αυγό και πήγαιναν στο νονό ή στη νονά τους. Το βράδυ της Μεγάλης Πέμπτης οι γυναίκες και τα κορίτσια έφερναν λουλούδια για να στολίσουν τον Επιτάφιο και να ξενυχτίσουν το Χριστό μοιρολογώντας τον. Τη Μεγάλη Παρασκευή οι καμπάνες χτυπούσαν πένθιμα όλη την ημέρα. Τα νεαρά κορίτσια φορούσαν μαύρα ρούχα παριστάνοντας τις μυροφόρες. Ο κόσμος πήγαινε σ’ όλες τις εκκλησίες για να προσκυνήσουν τον Επιτάφιο και περνούσαν κάτω από αυτόν τρεις φορές σταυρωτά. Το Σάββατο της Ανάστασης όλη η οικογένεια πήγαινε στην εκκλησία έχοντας στο χέρι το κόκκινο αυγό και μία λαμπάδα την οποία άναβαν με το Άγιο Φως. Μετά την Ανάσταση γύριζαν στο σπίτι και αφού έκαναν ένα σταυρό με την λαμπάδα πάνω από την εξώπορτα έβαζαν το κόκκινο αυγό στο εικονοστάσι και έμενε εκεί για όλο το χρόνο”.

(Γρηγοριάδης Γεώργιος)

Η κοιλάδα της Αγίας Βαρβάρας

Στα Β.Δ. της πόλης των Σερρών και στο συνοικισμό των Καμινικίων, βρίσκεται το γραφικό εξωκλήσι της Αγίας Βαρβάρας, στην ομώνυμη κοιλάδα. Είναι χτισμένο, γύρω στα 1946, από εισφορές των εργατών στα ορυχεία λιγνίτη της περιοχής, όπως αναφέρει και η εντοιχισμένη μαρμάρινη πλάκα:

ΤΟ ΕΞΩΚΛΗΣΙΟΝ ΤΟΥΤΟ ΑΝΗΓΕΡΘΗ
ΕΝ ΕΤΕΙ 1946
ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΙ ΦΩΤΕΙΝΗΣ
ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΚΑΙ ΕΙΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΥΠΟΓΕΙΑ ΕΡΓΑ
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΛΙΓΝΙΤΩΡΥΧΩΝ
ΠΑΡΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΔΗΜ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Η παράδοση αναφέρει, πως στο βράχο που υπάρχει, ύστερα από συνεχείς εμφανίσεις κάποιου θεικού φωτός, εμφανίστηκε η εικόνα της Αγίας Βαρβάρας. Αυτό απετέλεσε και την αφορμή ώστε η ευλάβεια των πιστών να χτίσουν το εκκλησάκι. Παλαιότερα στα ριζά του βράχου υπήρχε Αγίασμα. Από εκεί οι πιστοί έπαιρναν αγιασμό και κρεμούσαν “αναθήματα” συνήθως ρούχα ή κομμάτια ή κλωστές ρούχων στο βράχο, πιστεύοντας έτσι πως είχαν την ευλογία της Αγίας Βαρβάρας.

Οι εργαζόμενοι στα λιγνιτωρυχεία μέχρι το 1965 περίπου, γιόρταζαν με κάθε λαμπρότητα τη μνήμη της. Σήμερα το εξωκλήσι ανήκει στην ενορία του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, όπου κάθε χρόνο στις 4 Δεκεμβρίου γιορτάζεται πανηγυρικά η μνήμη της Αγίας Βαρβάρας. Έτσι από την προηγούμενη ημέρα γίνεται εσπερινός πανηγυρικός και προσφέρεται στους προσερχόμενους η παραδοσιακή “Βαρβάρα”, από το Σύλλογο Μικρασιατών και τη Θρακική Εστία, ενώ την άλλη μέρα τελείται η Θεία Λειτουργία. Κόσμος πολύς αψηφώντας το κρύο προσέρχεται για τη Αγία Βαρβάρα. Τέλος την περίοδο του καλοκαιριού τελείται κάθε Πέμπτη στον Εσπερινό η Παράκληση της Αγίας Βαρβάρας.

Από το 1900 μέχρι και το 1930 η εκμετάλλευση του λιγνιτοφόρου ορίζοντα των Σερρών την είχε η σύζυγος του Σωτήρη Παπαντωνίου. Από το 1930 και ύστερα την ανέλαβαν οι: Περδικάρης και Χατζηδήμος. Η οικογένεια Παπαντωνίου εκμεταλλεύονταν την περιοχή της Αγίας Βαρβάρας, ο Περδικάρης την περιοχή απέναντι από τον Αι Γιώργη και ο Χατζηδήμος την περιοχή του Αγίου Ιωάννη Προδρόμου.

**Γλέντι λιγνιτωρύχων στο
κέντρο “ΗΡΩΙΚΩΣ” περίπου
στο ύψος της Βενιζέλου 140**

Το τοπογραφικό και η γεώτρηση έδιναν τα σημεία εκείνα στα οποία το στρώμα του λιγνίτη ήταν τέτοιο που θα συνέφερε η εξόρυξή του. Ακολουθούσε το σχέδιο δράσης και αφού ανοίγονταν η πρώτη στοά, άρχιζε η στήριξη αυτής από τους κασαδόρους οι οποίοι δημιουργούσαν ένα Π που στένευε προς τα κάτω με ξύλα για να αποφύγουν κατάρρευση της στοάς. Η στοά μπορούσε να προχωράει ευθεία ή με κλίση έως και 50% οπότε ονομάζονταν “φερές”. Ακολουθούσε το στρώσιμο της στοάς με γραμμές για τα βαγόνια. Στην ευθεία τα βαγόνια τα έσπρωχναν οι εργάτες ενώ στον φερέ τα βαγόνια τα τραβούσαν με το βίντσι, συρματόσχοινο το οποίο

Στοά εξόρυξης λιγνίτη

τραβούσαν με τροχαλία από την επιφάνεια. Στην αρχή το σκάψιμο της στοάς, η εξόρυξη του λιγνίτη και η μεταφορά του έξω γίνονταν με τα χέρια από τους εργάτες. Αργότερα η καύση του λιγνίτη και η επιτόπου παραγωγή ενέργειας διευκόλυνε την διαδικασία εξόρυξης. Αργότερα με την μεταφορά ρεύματος πρώτα από την εταιρία Νάσιουτζικ και αργότερα από την Δ.Ε.Η διευκόλυνε ακόμη περισσότερο τα πράγματα. Η επικινδυνότητα όμως της όλης διαδικασίας δεν μειώθηκε καθόλου με αποτέλεσμα οι εργάτες να κινδυνεύουν ανά πάσα στιγμή να καταπλακωθούν από τόνους χώματα ή να πέσουν σε “αγκούσα” δηλαδή εγκλωβισμένο διοξειδίο του άνθρακα και να βρουν τραγικό θάνατο. Για τη δεύτερη περίπτωση λέγεται ότι οι ανθρακωρύχοι κουβαλούσαν μαζί τους ένα κλουβί με καναρίνι. Όταν το καναρίνι αντιλαμβάνονταν τον κίνδυνο γίνονταν πολύ ανήσυχο με αποτέλεσμα από την συμπεριφορά του και μόνο να γίνεται αντιληπτός ο κίνδυνος.

Στο καφενείο ο “Τίτος” λίγο μετά την πληρωμή των λιγνιτωρύχων

(Το καφενείο βρίσκονταν δίπλα από τα γραφεία του Περδικάρη, στο ύψος της παλιάς Αστυνομίας επί της Βασ. Βασιλείου).

Οι στοές ήταν δαιδαλώδεις και όταν οι εργάτες έφταναν στο τέλος του στρώματος του λιγνίτη οπισθοχωρούσαν παίρνοντας προς τα πίσω όλη την υπόλοιπη ποσότητα, δηλαδή το ξόφλημα. Έτσι έμενε πίσω ένας θόλος ή έπεφτε το χώμα από το ταβάνι σκεπάζοντας την στοά. Ο φωτισμός της στοάς γίνονταν με λάμπες ασετιλίνης και μάλιστα μόνο όταν ήταν σίγουροι ότι δεν υπήρχαν εγκλωβισμένες ποσότητες μεθανίου, αέριο το οποίο θα μπορούσε να προκαλέσει φοβερή έκρηξη παρασέρνοντας στον θάνατο όλους τους εργάτες που ήταν μέσα στις στοές. Περίπου 2.000 εργάτες εργάζονταν καθ’ όλη τη διάρκεια του έτους στα ορυχεία σε τρεις βάρδιες το 24ωρο.

Στα λιγνιτωρυχεία της Αγίας Βαρβάρας δούλεψαν πολλοί Καμινικιώτες και μεταξύ αυτών και ο κ. **Μανωλούδης Γεώργιος** ο οποίος και μας έδωσε τις παραπάνω πληροφορίες . Η εξόρυξη του λιγνίτη σταμάτησε στα 1970 περίπου. Υπάρχουν ακόμη τεράστιες ποσότητες λιγνίτη ανεκμετάλλευτες.

Επαγγέλματα του χθες

Πολλά από τα επαγγέλματα που οι άνθρωποι εξασκούσαν πριν από πολλά χρόνια έχουν εξαφανιστεί πια για πολλούς λόγους. Η κυριότερη αιτία είναι η ανάπτυξη της τεχνολογίας η οποία αυτοματοποιώντας τα πάντα κατήργησε τους επαγγελματίες εκείνους που ευαίσθητοι στο κάλεσμα των ανθρώπων μιας άλλης εποχής μόχθησαν πάνω από τα εργαλεία της δουλειάς τους για να μη λείψει τίποτα από τον κόσμο και για να βελτιώσουν τις συνθήκες διαβίωσης των ανθρώπων. Σήμερα πολλά από εκείνα τα επαγγέλματα έχουν εξαφανιστεί εντελώς. Άλλα από αυτά ίσως τα συναντήσουμε σε απομακρυσμένες γωνιές της πατρίδας μας, ενώ κάποια άλλα έχουν αλλάξει μορφή.

(Ελπίδα Βουνζουλάκη)

Ας δούμε όμως ποια ήταν τα επαγγέλματα εκείνα, που ακόμη και σήμερα αναπολώντας τα οι μεγαλύτεροι σε ηλικία Καμινικιώτες, δακρύζουν.

Καροποιός

Το κάρο είναι ένα δίτροχο ή τετράτροχο φορτηγό αμάξι. Αποτελείται από τους τροχούς, την καρότσα και τα δύο ζευγόξυλα, τις άκρες των οποίων έδεναν στα άλογα ή στα βόδια που έσερναν το αμάξι. Θεωρείται από τα αρχαιότερα μεταφορικά μέσα. Τα παλιά χρόνια το κάρο ήταν μέσο πρώτης ανάγκης. Μ' αυτό εξυπηρετούνταν σ' όλες τις μετακινήσεις κυρίως οι άνθρωποι της υπαίθρου. Μ' αυτό έκαμαν οι γεωργοί όλες τις δουλειές τους, μ' αυτό πήγαιναν στον αρραβώνα ή στο γάμο και μ' αυτό κουβαλούσαν την προίκα του

Κάρο με βόδια

κοριτσιού. Ήταν το απαραίτητο κοινωνιακό μέσο της υπαίθρου, όπου σπάνια συναντούσες κάτι άλλο.

Κάρο με άλογο

Η κατασκευή του κάρου γίνονταν από ειδικούς τεχνίτες τους καροποιούς που απαιτούσε πολύ

χρόνο και πολύ μεράκι. Οι καρποιοί ήταν αυτοδίδακτοι μάστορες του ξύλου, που έκαναν τη δουλειά, τέχνη και μεράκι. Τα εργαλεία που χρησιμοποιούσαν ήταν το σκεπάρνι, το ξυλοφάι, η βαριά, το σφιχτήρι, η αρίδα κ.ά.

Μεταφορά προίκας στα Καμινίκια με κάρο

Υφάντρα

Ο αργαλειός ως οικιακό εργαλείο είναι αρχαιότατα και αναφέρεται από τον Όμηρο ως ιστός. Στον αργαλειό ύφαινε η Πηνελόπη την μέρα και ξεϋφαινε τη νύχτα ξεγελώνοντας τους μνηστήρες. Πολλά από τα δημοτικά μας τραγούδια είναι αφιερωμένα στον αργαλειό και την ύφανση. Στα παλαιότερα χρόνια οι γυναίκες ασχολούνταν με το ράψιμο, το κέντημα, και την ύφανση. Τα κορίτσια ετοίμαζαν με τα χέρια στον αργαλειό σχεδόν όλα τα προικιά τους.

Λευκοσιδηρουργός (λαμαρινάς)

Πριν από μερικές δεκαετίες ο λαμαρινάς ήταν ένα από τα πλέον προσοδοφόρα επαγγέλματα. Κουβάδες για τη μεταφορά νερού, ποτιστήρια για το πότισμα των φυτών, φανάρια για την προφύλαξη των τροφίμων από τα διάφορα έντομα, σόμπες και μπουριά και πολλά άλλα είδη κατασκευάζονταν από τους λαμαρινάδες.

**Το λευκοσιδηρουργείο του κ.Καραγκιόζογλου
επί της Βενιζέλου στη δεκαετία του '60.**

Στο ίδιο λευκοσιδηρουργείο σήμερα

Το κουρείο

Το πέρασμα από τον κουρέα σχεδόν κάθε μήνα ήταν μία διαδικασία την οποία έπρεπε να υποστούν όλοι, από τον μικρότερο μέχρι και τον μεγαλύτερο. Η μηχανή του κουρέα δεν ήταν πάντα ακονισμένη με αποτέλεσμα πολλές φορές να “μασάει” τα μαλλιά και να κάνει επώδυνο το κούρεμα. Τις περισσότερες φορές όμως το πέρασμα από τον κουρέα ήταν σκέτη διασκέδαση μιας και οι κουρείς φημίζονταν για την κουτσομπολίστικη διάθεσή τους.

Το παϊτόνι

Ήταν το ταξί της εποχής. Ήταν ένα αλογόκαρο περιποιημένο με δερμάτινα καθίσματα και οι ρόδες του ήταν καλυμμένες με λάστιχο.

Πλανόδιος φωτογράφος

Επάγγελμα που έχει αλλάξει εντελώς μορφή λόγω της εξέλιξης της τεχνολογίας. Η μηχανή του φωτογράφου ήταν ένα τετράγωνο κουτί που στηρίζονταν σε τρίποδο. Το κουτί αυτό ήταν ο σκοτεινός θάλαμος ή η κάμερα.

Καπνεργάτης

Πολλοί καμινικιώτες καλλιεργούσαν καπνό ή δούλευαν στα καπνομάγαζα σαν εργάτες. Η δουλειά πολύ δύσκολη και το εισόδημα πενιχρό.

Παστάλιασμα καπνού στα Καμινίκια

Καπνεργάτριες σε διάλειμμα σε καπνομάγαζο
στις Σέρρες

Ο φούρναρης

Από τα ξημερώματα στο αρτοποιείο για να ζυμώσει να ψήσει το ψωμί, τα σουσαμένια κουλούρια με τα οποία μεγάλωσαν γενιές και γενιές. Ακολουθούσε το ψήσιμο του ψωμιού που έφερναν οι νοικοκυρές στην πινακωτή. Το Πάσχα και τα Χριστούγεννα το ψήσιμο των τσουρεκιών και των ψητών γίνονταν στο φούρνο και οι μυρωδιές τους έφταναν πολλά μέτρα μακριά.

Αγρότης

Ο αγρότης μέχρι και μερικές δεκαετίες πριν, ήταν η πιο συνηθισμένη δουλειά στην ελληνική επαρχία. Σχεδόν όλοι είχαν ένα μικρότερο ή μεγαλύτερο κομμάτι γης και για πολλούς ήταν η κύρια ασχολία. Καλλιεργούσαν καπνό, σιτάρι, κριθάρι, καλαμπόκι, βαμβάκι κ.τ.λ. Κάποιοι όμως είχαν περισσότερα στρέμματα γης και για να τα καλλιεργήσουν είχαν ανάγκη από εργατικά χέρια. Πολλές λοιπόν Καμινικιώτισσες δούλεψαν σαν εργάτριες στον κάμπο των Σερρών βοηθώντας την οικογένειά τους.

Ζαχαροπλάστης

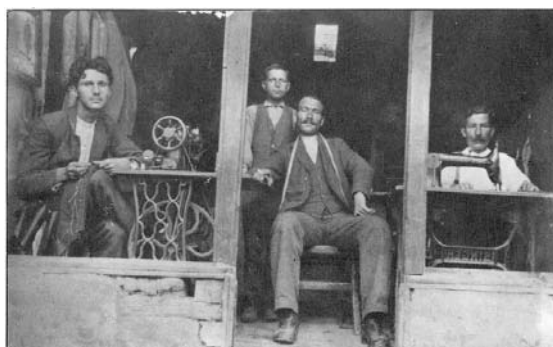
Η έξοδος της Κυριακής συνοδεύονταν για τους περισσότερους και από ένα γλυκό στα πολλά ζαχαροπλαστεία που υπήρχαν τότε στις Σέρρες και στη γειτονιά μας τα Καμινίκια. Ο τόπος συνάντησης για τους περισσότερους ήταν το καφενείο-ζαχαροπλαστείο του κ. Μπάρκα, επί της Βενιζέλου, στο ύψος του 11^{ου} Δημοτικού Σχολείου.

Ράφτης

Τα μαγαζιά ετοιμών ενδυμάτων αρκετές δεκαετίες πριν, ήταν ελάχιστα στην πόλη και ακόμα λιγότεροι ήταν εκείνοι οι οποίοι μπορούσαν να τα αγοράσουν. Γι' αυτό οι περισσότεροι προτιμούσαν τον ράφτη, και ήταν αρκετοί εκείνοι οι οποίοι εξασκούσαν το επάγγελμα αυτό και αρκετοί από αυτούς είχαν και βοηθούς. Το ραφείο του κ. Τσαντίρη κατεδαφίστηκε πριν από λίγα χρόνια.

Ραφείο στις Σέρρες

Το Δημοτικό Στάδιο Σερρών

Το Δημοτικό Στάδιο Σερρών στα 1961

Στα 1956 αποφασίζετε η κατασκευή του νέου Εθνικού Σταδίου στα δυτικά της συνοικίας των Καμινικίων. Μετά από 5 χρόνια κατασκευών αποπερατώνεται η κατασκευή του αγωνιστικού χώρου όπως φαίνεται στην παραπάνω φωτογραφία. Αργότερα προστίθενται και οι κερκίδες του σταδίου και ο ψηλός τοίχος που το περιβάλλει. Όλος ο χώρος ήταν καλυμμένος από

Το Δημοτικό Στάδιο σήμερα

καρβουνόχωμα λόγω της ιδιότητάς του να απορροφά το νερό και να μη λασπώνει ο αγωνιστικός χώρος. Στα 1981 ο αγωνιστικός χώρος πρασινίζει και τοποθετείται ταρτάν γύρω από αυτόν. Στα 1982 η ανάληψη των Βαλκανικών αγώνων δίνει στην πόλη των Σερρών και ιδιαίτερα στη γειτονιά μας, λόγω της γειτνίασης με το Στάδιο, στιγμές μοναδικές και πρωτόγνωρες για την πόλη. Αργότερα στο Εθνικό Στάδιο Σερρών δίνει το όνομά του ο Ολυμπιονίκης των παραολυμπιακών αγώνων Γεώργιος Τόπσης. Το 2002 η φροντίδα του Εθνικού Σταδίου περνάει στα χέρια του Δήμου Σερραίων και μετονομάζεται σε Δημοτικό Στάδιο Σερρών “Γεώργιος Τόπσης”. Χιλιάδες παιδιά εδώ και 45 χρόνια αθλούνται καθημερινά στο στάδιο ενσαρκώνοντας τη φιλοσοφία των αρχαίων Ελλήνων, της φροντίδας του σώματος και του πνεύματος.

Παρατηρώντας τις κοσμογονικές αλλαγές που συντελούνται τα τελευταία χρόνια στην παραδοσιακή συνοικία των Καμινικίων, αποφασίσαμε να αναβιώσουμε εικόνες από το παρελθόν, ένα παρελθόν που οι γονείς μας το βίωσαν σαν παιδιά μέσα από τα παιχνίδια, την αυλή, τον μαντρότοιχο, τον χορταριασμένο δρόμο, την αλάνα, τον πλανόδιο παγωτατζή, τα ελάχιστα αυτοκίνητα, και τον πολύ ελεύθερο χρόνο.

Οι θύμισες αυτές δεν πρέπει να μας κάνουν να μελαγχολήσουμε αλλά πρέπει να μας βοηθήσουν να κάνουμε τον τωρινό κόσμο πιο ανθρώπινο, πιο ζεστό, πιο όμορφο.

